

במדינה

(המשך מעמוד 26)

פרס, בן 33, הרגיע את כולם. למרות גילו הצעיר, הספיק כבר להיות אמרגן של להקות ג'ז, צלם-עיתונות ועיתונאי, מבקר קולנוע, וזוהו כ-15 שנה הינו אחת הדמויות הבולטות בגל החדש הצרפתי, כמפיק (הוא אחראי לכל סרטיו של אריק רוהמר), במאי (עוד), הסרט המפורסם על נרקומנים, שנאסר להצגה בישראל לפני חמש שנים, משום ש"אצלנו אין בעיות סמים, ואין צורך לעורר אותן", כך הצהירה הצנזורה, ואפילו כשחקן לעת-מצוא.

תוך כדי ההסרטה, כך סיפר, היו יחסיו עם אידי אמין יוצאים מן הכלל. ולא זו בלבד, אלא שנושא אונגדה ראה חלק מן החומר המצולם והביע את שביעות-רצונו המלאה ממנו. הוא אפילו הורה שהראיון הארוך עימו, הכלול בסרט, יוקרן בטלוויזיה האונגדית, למען יראו הכל ויבטאו.

שיחה עם תנינים. האידיליה בין שרדר לאמין היתה אולי נמשכת, אילוא

אמין "ראדא" וכמאי שרדר
דין טיפק חתיכות

הוקרן הסרט, בהצלחה גדולה, בפני אולמות מלאים בלונדון ובפריס. אז החלו להגיע לקמפאלה תגובותיהם המשועשעות של הצופים.

לפתע הסתבר שכאשר משוחח אמין עם תנינים, בסרט, הקהל מתפקע מצחוק. וכאשר הוא מגייס שרמנים ממלחמת העולם השנייה, ומטוסיסילון מיושנים על גבעה שדומה, לרמת-הגולן, ומדגים בפני המצלמה איך היה הוא כובש את הגולן אילו עמד מחדש בצבאות ערב, רועמים האולמות בצהלות-לענן.

הוא מוציא מן המגירה את הפרוטוקולים של זקני-ציון (הזיוף הנאצי) מן המאה שעברה, כדי להוכיח שהיהודים זוממים להשתלט על העולם, ואחר-כך מספר שגולי-דה אירחה אותו להפליא, שדיין מקבל את פניו בשמחה בשיתוף חתיכות, ואז מה אם הוא אמר פעם שהיטלר לא סיים את מלאכתו ביהודים? הכל צוחקים לפרמי-טיביות שלו ולבורותו, ויש אפילו מי שכתב, כי בכל פעם שהוא מצטט את המונחים המהפכניים שבאופנה, והוא עושה זאת בתדירות גדולה מאוד, מתפלץ ציה גוארה מחדש בקיבורי האלמוני.

ניתוק היחסים. תגובות אלו הרגיעו מאוד את הנשיא האונגדי המבדר, והוא הגיב בצורה האופיינית לו. מייד שוגרו איומים על ניתוק-יחסים עם צרפת ועל גירוש אזרחים צרפתיים מאוגנדה. כדי לשכך קצת את זעמו, נישלח מפיך הסרט, ז'אן פרנסואה שובל, לקמפאלה, לברר מה בדיוק הכניס את הנשיא הנכבד, הרי למרבית הדברים הסכים בעצמו, ואף נתן הוראות לצלם.

התשובה הירשמית היתה: אתם מספרים בסרט דברים לא-נכונים על חיסול אויבי הנשיא (הדברים פורסמו כבר בכל העולם, והיו במונח נושא לגאונותו של אמין) או, לדרך בה "טיפל" בהודים שגירש מארצו. טוב, אמר שובל, נקצר. אלא שכל מה שלא ייעשה לסרט הזה, את תדמיתו של אמין, אייפאשר כבר לתקן. את שרדר, מי יתן וגם בישראל היו עושים כמה סרטים על מנהיגים גדולים. אבל בורודא

הלאומנות היא הדת

(המשך מעמוד 29)
הוא העם היהודי, ועכשיו, אינני יודע אם לעם היהודי יש סיכוי של המשך היסטורי.

אני שלשעצמי הניגוד הגמור של פאי טאליסט. אין בהיסטוריה חוקיות. ההיסטוריה היא, כפי שהיסטוריון אנגלי אחד הגדיר אותה, "דבר מתורבן אחד אחרי השני". דבר אינו משתלשל מתוך דבר. בהיסטוריה קורה מה שבני-אדם רוצים שיקרה. איך קמה רוסיה הסובייטית? מתוך זה שקבוצת אנשים רצתה בזה. הם לא ינקו משום מקורות עבר. להיפך — המהפכה הקומוניסטית היתה מכוונת נגד כל כוחות העבר. איך נוצרה גרמניה ה'נאצית? מפני שקבוצת אנשים רצתה בזה. ואיך קמה מדינת-ישראל?

כך שהשקפתי היא הניגוד לפאטאליזם. הכל אפשרי בהיסטוריה האנושית, וזה הגבול בין ההיסטוריה ובין מדעי הטבע. שאני עוסק בהם. בהיסטוריה אין הכרח. לכן, כשאני מדבר על העתיד, אינני אומר שהעם היהודי נידון לכליה. אני אומר רק שאין לי וודאות שיהיה לו המשך.

מה, אם כך הגורל הצפוי לו?
ההתבוללות הטוטאלית של היהודים בין הגויים היא בהחלט אפשרית. בעולם ה' מערבי שאחרי מלחמת העולם השנייה, זוהי אפשרות ריאלית. עולם זה אינו נוצרי יותר. הוא אינו לאומני. הלאומי נות בעולם המערבי אינה קיימת עוד. זה מת. יש כיום אורח חיים משותף ל' שבדיה, הולנד או בריטניה. בעולם כזה היהודים יכולים להתבולל יפה מאוד. ב' תרבות של העולם המערבי, שהיא יצירתו המקורית, גלומים ערכים חברתיים, רע' יוניים ונפשיים אדירים. אולם במציאות הישראלית אין תרבות המערב מופיעה אלא כחיקוי, לעיתים היקוי קאריקטור ריסטי, ולפיכך אין היא מתגלמת כאן אלא בפסולת של תרבות המערב.

כדומה, שלחברה הישראלית אין ערכים עצמאיים משהי?
מה מקיים את מדינת-ישראל? לא תר' כן יהודי, אלא אביונים של מדינה: דגל, צבא, שילטון, ריבונות. מכאן הפסיכולוג גיה של אלה המוכנים להיהרג כדי שדגל ישראל יתנוסף על קבר רחב הוונגה וה' רעיון שנצא מיריחו הורג אותם. אני מבין את אלה המטיפים לכך. אין להם תוכן רוחני אחר. אם לא זה — אז לשם מה צריך מדינה?

כל התחלות נוספת - היא הזמנה לשפיכות-דמים

אזה המתנגדים לנטישת השמחים הכבושים והתומכים ב' התחלות ביהודה ובשומרון, כאיך ברובם מהחזונים הדתיים. איך אתה מסביר שדווקא במדינת ישראל נוצרה הזוהר בין דת ללאומנות?

זוהי לאומנות בלי תוכן דתי. אחד ה' סמלים של הלאומנות הזאת היא הכיפה הסרוגה. מה שמציין את כל ההיסטוריה שלנו הוא שכל פעם שהיתה לעם ה' יהודי מדינה היו בה מאבקים בין היה' דות לבין השילטון המדיני. יהדות אינה יכולה להזדהות עם שילטון מדיני. גורן שאחזרו רואים כאן, שמשותף לרב מן ה' ולד"ר יוסף בורג, זוהי לאומנות במסווה דתי. אבל זה לא מיוחד דווקא להם.

בקיבוץ-הארצי, למשל, מתכסה הלאומי נות במסווה של סוציאליזם. הנה, עכשיו אישר השומר-הצעיר תוכנית להתחלות נוספת ברמת-הגולן. כל גקודה נוספת היא רמת-הגולן, וכיום זה ברור לכל, היא הזמנה לשפיכות-דמים נוספת. הרי בסופו של דבר יוצאו אותנו משם. כל אדם מבין שאין עוד טעם בזה. לשם מה זה דרוש?

מה אם כן, נותר לעשות די דעתם?
כל מה שהם יכולים לעשות זה להגיד את הדברים שהם חושבים אותם. אם אנשים אלה היו מצטרפים לכוח ציבורי אחד, או הקו שיהיה עליהם לנקוט הוא אישיתוף פעולה עם השילטון.

אתה מתכוון לאופוזיציה די שמה, ללא שאיפה להגיע לשיעור כוץ?
לתפוס את השילטון כן. אבל לא לנסות לתקן את השילטון הקיים. במקרה כזה עלול להיווצר מצב שהדוגמא הקארקטי טוריסטית שלו היא שולמית אלוני, ה' אופוזיציונית" הגדולה. שמד השתלבה

לשם מה לא יעשה את כל מה שיש לה עשה, אלא שחפץ לא תוכלי לשבת בחיבוק ידיים. הוא ידרוש מ' מצד צעדים נימרים, ועצם הדרישה הזאת תדרבן אותך לעשות דברים שיטנו את כל חייך. בן דגים: אל הסתבך, דווקא עכ' שיו, אתה זקוק לכל חשוד. זהו שבע

לשם מה לא יעשה את כל מה שיש לה עשה, אלא שחפץ לא תוכלי לשבת בחיבוק ידיים. הוא ידרוש מ' מצד צעדים נימרים, ועצם הדרישה הזאת תדרבן אותך לעשות דברים שיטנו את כל חייך. בן דגים: אל הסתבך, דווקא עכ' שיו, אתה זקוק לכל חשוד. זהו שבע

לשם מה לא יעשה את כל מה שיש לה עשה, אלא שחפץ לא תוכלי לשבת בחיבוק ידיים. הוא ידרוש מ' מצד צעדים נימרים, ועצם הדרישה הזאת תדרבן אותך לעשות דברים שיטנו את כל חייך. בן דגים: אל הסתבך, דווקא עכ' שיו, אתה זקוק לכל חשוד. זהו שבע

כמו בשבועות האחרונים, הבעיות המר' כדיות שלך הן: חוסר-כסף ושיעמום. ב' מישור הפינאנסי אין רגיעה. מוטב שתתחילי לחשוב על חריגה קר' צונית מעיסוקיך — או איי-עיסוקיך — הרג' לים, אם לא תשנה את המצב, אתה עשויה ל' היתקע לצמיתות. ב' מישור הרומאנטי, בת מאזניים, אין עוד טעם רב לרומאנים הקצרים והקלים. שמא תחשבי על משהו קצת יר' תר רציני? מצד שני, דווקא האדם ה' מדבר הרבה, אינו מתאים לך כלל.

מאזניים
22 באוקטובר - 22 בנובמבר

מצטער, אבל הזהרתי אותך: אין זה שבע לערוך מסעות או שינויים מרחיקי לכת. אם הוכלי לשי' מור על מסגרת-חיים דומה לזו בה היית עד כה, בתנאים חד' שים, תקלי במיקצת על הבעיות. אם לא — מוטב שתסמכי ל' חלוטין על שיפוטו של איש בעל-שיקול. לא להגויס בשום דבר.

העיקר — לא להגויס בשום דבר.

עקרב
22 באוקטובר - 22 בנובמבר

דווקא משום שאת חופשייה בהשקפתך, ובלתי-קשורה במע' שייך, קל מאוד לתפוס אותך במלכודת או ל' ציב אותך לעשות מה שאינך רוצה. זה מביא, אומנם, לאוזלת-יד ול' אפטי-מעשה מצידך — אבל מי רוצה בכל הצרות הללו? לכן מו' טב שתחשבי יחד אר' תו מה אתם רוצים ב' אמת, מתוך ויתור הדדי או פשרה.

קשת
23 בנובמבר - 20 בדצמבר

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

רגשי-הנקמות לא יעזור לך, ועשוי אף לחזיק לתיכונותיך ל' טווח רחוק. מכתב שיגיע אליך ביום א' בת טלה יכניס אותך כלי-כך, שמוטב כי תשי' קלי ימים אחרים, את תוכנו בטרם תני' קטי פעולה או תשגרי תשובה, לכאן או ל' כאן. לעומת זאת אין ספק שאפשר לנצל את השבוע הזה: לשקול בו מחדש את כל הבעיות הכספיות והמשפחתיות שלך, לאור הגילויים עליהם לא ידעת קודם לכן, אל תנהגי בצורה בזויה מדי.

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

לא! השבוע שום טיולים! לא לנסוע! מעבר לזה — הכאב עדיין לא פג וקשה לך לשכוח: נסה לפ' חוות ללמוד לקח. ואם יצאת בשלום מן הסבך — זכור שנוכ' ננו לך עדיין פיתולים רבים, עד שתראה את האור. פרנסה חדשה, או מקום-עבודה חדש עשויים להרים את ה' מוראל. קניית קטנות מוכיחות את עצמן!

בתנאי שלא תעשי חובות. לבשי תכלת ולבן והיי סבלינית, אם כי גם לסבלנות יש גבול. אבל זה ישתלם לכל הדעות.

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

זכית בהצלחה, ואתה עתיד לזכות ב' עוד כמה. זכור כי הדימוין והמקוריות הייבים לשמש נר ל' רגליך, הרבה יותר מן הזהירות והתיכונן ה' קפדני. עם זאת, אל התעלם מדרשות ה' רגע ודאג לא לריב לחינם עם ידידיך ו' מתחרייך. רכינות ציוה, או דברים ה' דרושים לעבודתך, כדאיות מאוד, הש' בוע, בת תאומים: העדיפי את הכהה על הבהיר ואת השחררה על הגינני.

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

תקרית בלתי חשובה עשויה לגרום אצלך למשבר. אל תבדוי כסף: את עשויה ל' היכנס לתקופה של חר' סרפעילות, אם לא תזהרי או אם תבואי בקשר עם האדם הלא נכון. משום כך, מוטב לא להתחייב לטווח ארוך. אם תחליטי לנ' טוע בימים הראשונים של השבוע היחרי ש' שום דבר חשוב לא יהיה תלוי במסע. הישמרי מפני גניבה, ביחוד אם את עלו' לה לנסוע למרחקים ארוכים. לבשי חום.

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

יום א' פותח פרק חדש במאבק המיך-צועי או האישי. אם אתה תדע להסתכל משביב לפני שתקפוץ, לשקול את כל האפ' שריות ולא להיכנס להתנששויות קרות — יש לך סיכויים מצויינים להרחיק ל' כה. לטעון לחחילי, ומחר: אחרת תפסיד הזדמנות רומאנטית גדולה מאוד. עליך לשים את הדגש על פעילות דווקא מחוץ למקום מגוריך, ולהסתכן מאוד.

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

את נוטה להסתכל על הקנקן ולא על מה שיש בו. על כך, ה' זהרי מלשפוט את ה' איש שייקגע השבוע בדרךך על-פי מראהו המבלב או התנהגותו המבריקה. אם עליך לשנות את מקום-הע' בודה או להתחיל ב' עסק חדש — נסה ל' שות זאת בסוף הע' בוע. קח את עצמך ברידים: בריאותך רופפת, ודווקא ממה שאתה מאמץ חושך. להורים מבוגרים, מאדח מהם הוא בו מזל בתולה — עמיה נסם מן הצלע הצעיר דווקא

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

את נוטה להסתכל על הקנקן ולא על מה שיש בו. על כך, ה' זהרי מלשפוט את ה' איש שייקגע השבוע בדרךך על-פי מראהו המבלב או התנהגותו המבריקה. אם עליך לשנות את מקום-הע' בודה או להתחיל ב' עסק חדש — נסה ל' שות זאת בסוף הע' בוע. קח את עצמך ברידים: בריאותך רופפת, ודווקא ממה שאתה מאמץ חושך. להורים מבוגרים, מאדח מהם הוא בו מזל בתולה — עמיה נסם מן הצלע הצעיר דווקא

מזל החרים
21 במאי - 20 ביוני

את נוטה להסתכל על הקנקן ולא על מה שיש בו. על כך, ה' זהרי מלשפוט את ה' איש שייקגע השבוע בדרךך על-פי מראהו המבלב או התנהגותו המבריקה. אם עליך לשנות את מקום-הע' בודה או להתחיל ב' עסק חדש — נסה ל' שות זאת בסוף הע' בוע. קח את עצמך ברידים: בריאותך רופפת, ודווקא ממה שאתה מאמץ חושך. להורים מבוגרים, מאדח מהם הוא בו מזל בתולה — עמיה נסם מן הצלע הצעיר דווקא